

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
ДЗ «Луганський державний медичний університет»
Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка
Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ БІОЛОГІЇ
ТА МЕДИЦИНИ

Збірник наукових праць
за матеріалами XVI Всеукраїнської наукової конференції

24–25 травня 2018 року, м. Старобільськ

Старобільськ
ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка»
2018

УДК 572.7+611(08)

ББК 28.7

A43

Редакційна колегія:

Клімочкіна О. М., доктор медичних наук, професор

Боярчук О. Д., кандидат біологічних наук, доцент

Виноградов О. О., кандидат медичних наук, доцент

A43 Актуальні питання біології та медицини : зб. наук. праць за матеріалами XVI Всеукраїнської наук. конф., 24–24 травня 2018 р., м. Старобільськ. – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. – 173 с.

У збірнику представлено матеріали XVI Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання біології та медицини».

Рекомендовано для студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів, викладачів та науковців, які займаються медикобіологічними проблемами.

УДК 572.7+611(08)

ББК 28.7

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Луганського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол № 11 від 22 червня 2018 р.)*

© Колектив авторів, 2018

© ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2018

УДК 613.86-057.87:61:378.091.27

Вплив стресового фактору на студентів медиків під час сесії

Жалдак Д. О., Тіль Х. Т.

Сумський державний університет

Стрес – стан психічної напруги, що виникає в процесі діяльності у найбільш складних і важких умовах. За різними оцінками кожного семестру до 95,0% студентів-медиків мають нервово-психічними проблемами через високий рівень стресового фактору, що впливає на них під час сесії. Оскільки час навчання у вузі збігається з віком найбільш високого ризику маніфестації психічної патології варто знайти способи подолання стресових станів у цей період.

Мета роботи – оцінити вплив стресового фактору на студентів-медиків під час здачі сесії та розробити практичні рекомендації щодо стресостійкості. Група обстежених складалась з 400 студентів-медиків, які за віком були розподілені на дві групи: I група (17–20 років) та II група (21–25 років), по 200 студентів в кожній групі, серед яких 100 осіб чоловічої статі та 100 осіб жіночої статі. Для оцінки впливу стресового фактору під час здачі сесії було проведено анонімне анкетування. Анкета була розроблена з урахуванням особливостей навчання студентів-медиків та містила 10 питань, на кожне з яких надавалось 5 варіантів відповідей (однакових до кожного запитання). Інтерпретація результатів визначалась за варіантами відповідей наступним чином: майже завжди – 5; часто – 4; інколи – 3; майже ніколи – 2; ніколи – 1. Підраховувавши кількість балів з кожного запитання від отриманого числа віднімали число 10. Якщо було набрано менше 5 балів – це свідчило про стресостійкість, якщо підсумкове число перевищувало 15 балів – про наявність часткової стресостійкості, якщо було набрано більше 25 балів – виявлено повну відсутність стресостійкості.

За результатами анкетування було встановлено, що лише 5,0% студентів-медиків зберігають спокій та можуть контролювати свої емоції під час сесії, інші 95,0% піддаються стресовому впливу, серед яких 65,8% належать до осіб, стресові ситуації яких мають неабиякий вплив на їхнє життя, і вони їм не дуже сильно чинять опір, з них серед студентів I групи по 28,0% були чоловічої та жіночої статі; серед студентів II групи – 28,0% осіб чоловічої статі та 16,0% осіб жіночої статі. Інші 34,2% студентів-медиків є дуже вразливими до стресу і їм необхідно змінити спосіб свого життя. Серед них до I групи відноситься по 23,0% осіб чоловічої статі і жіночої статі, до II групи відноситься 7,7% чоловічої статі та 46,2% жіночої статі.

З метою профілактики стресових станів під час сесії студентам-медикам рекомендовано:

а) режим сну та праці – не рекомендується підсилювати учбове навантаження за рахунок сну, оскільки скорочення кількості часу, відведеного на сон, не тільки буде призводити до поганого психічного самопочуття, в'ялості та апатії, але й знизить ефективність засвоєння учбового матеріалу. Під час

підготовки до екзаменів бажано ввести у розпорядок дня короткотривалий (1–1,5 години) денний сон;

б) чергування розумової та фізичної діяльності – під час підготовки до екзаменів найбільш оптимальною формою розподілу навантаження є півторагодинні заняття з п'ятнадцятихвилинними перервами між ними для фізкультпауз (аеробіка, дихальна гімнастика, фізичні вправи);

в) харчування – 4–5 рази на день з обмеженням вживання кухонної солі, насичених жирів та холестерину, достатнє споживання калію, кальцію, магнію. Важливою є наявність у їжі свіжих рослинних продуктів: овочів та фруктів, які є джерелом вітамінів;

г) психологічна підготовка – створення оптимального функціонального стану за допомогою: аутотренінгів, медитацій, дихальної гімнастики чи засобів ароматерапії (м'ята, розмарин, сосна).

Таким чином було виявлено повну відсутність стресостійкості у 32,5%, часткову – у 62,5%, та збереження стійкості до стресу лише у 5,0% студентів-медиків, що вказує на високу ймовірність розвитку нервово-психічних розладів під час сесії через дію стресового фактора.